

Економіка природокористування та охорони навколишнього середовища

РОЛЬ ЕКОЛОГІЧНИХ ІНВЕСТИЦІЙ У СУЧАСНІЙ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНІЙ МОДЕЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Нікола С.О.

старший викладач кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
м. Одеса, Україна

Безмежне нарощування технологічного і виробничого потенціалу для задоволення потреб і зростання добробуту призвело до такої деградації навколишнього середовища, яка створює загрозу для існування людини як біологічного виду. У найближчі роки, у зв'язку з прогнозованим зростанням промислового виробництва в Україні, при збереженні теперішнього технологічного укладу, екологічні проблеми різко загостряться. Ось чому подальші перспективи економічного зростання України потребують дослідження місця і ролі екологічних інвестиційних проєктів в еколого-економічно збалансованому розвитку національного господарства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій підтверджує важливість даної проблеми. Гаврилишин Б.Д., Вовк В.М. у своїй публікації показали, в чому полягають макроекономічні проблеми України на шляху переходу до сталого розвитку [1. с.15]. У своїй статті Веклич О.О., Яхєєва Т.М. обґрунтували необхідність врахування природного капіталу в якості базового компонента економічного розвитку України [2. с. 76]. Веклич О.О., Ярош О.Б. довели важливе значення екологічного фактора у формуванні конкурентоспроможності національної економіки [3. с. 67]. Разом з тим, досі залишається недослідженою проблема досягнення сталого розвитку державою та її регіонами на базі розробки і впровадження екологічних інновацій. Цю проблему ми назвали проблемою формування інноваційно-інвестиційної моделі сталого розвитку.

Метою дослідження є визначення ролі і місця екологічних інвестицій у сучасній інноваційно-інвестиційній моделі сталого розвитку.

Згідно з розробленою нами інноваційно-інвестиційною моделлю сталого розвитку, інновації можуть справляти як позитивні, так й негативні впливи на природне середовище. Негативні дії можуть бути усунені шляхом екологізації суспільного виробництва, під якою ми розуміємо процес цілеспрямованих змін у суспільному устрої, які сприяють збереженню і покращенню якості навколишнього природного середовища. Основою забезпечення сталого розвитку національної економіки України мають стати екологічні інвестиції. Розроблена нами модель включає в себе: обґрунтування суті і видів екологічних інвестицій, їх структур, джерел фінансування, напрямків використання, впливу потоків екологічних інвестицій на економіку країни. Практичне застосування даної моделі означає, що держава збереже за собою класичні природоохоронні функції, а на підприємницькі структури має бути накладена місія екологічних інвестицій. Врахування екологічних факторів в довгостроковому науково-

технічному прогнозі і відбір технологічних пріоритетів слугуватиме основою для розробки інвестиційної стратегії на всіх рівнях економічної системи.

Створення передумов досягнення економікою України інноваційно-інвестиційного типу сталого розвитку можливе шляхом активної державної підтримки окремих екологічно чистих сучасних виробництв, які здатні вже в найближчій перспективі стати «точками зростання» в економіці і вивести, в кінцевому рахунку, національну економіку на шлях сталого розвитку. З врахуванням низької конкурентоспроможності вітчизняної продукції та процесів інтеграції національної економіки до системи світових господарських зв'язків, зонами такої активної державної політики мають стати, перш за все, виробництва, орієнтовані на впровадження прогресивних технологій, що не мають зарубіжних аналогів. Їх унікальність та екологічна чистота забезпечить їм стійкий попит як на внутрішньому, так й на зовнішньому ринках.

Приватні інвестори утримуються від вкладень в екологічні інвестиційні проекти з причин нестабільності економічної ситуації і невпевненості у майбутньому. Необхідні гарантії держави на підтримку приватної інвестиційної ініціативи. Розв'язання проблеми можливе шляхом змішаного фінансування. Реально можливі дві схеми такого фінансування. По-перше, розміщення централізованих інвестиційних ресурсів на конкурсній основі. По-друге, можуть щорічно виділятися кошти державного бюджету для конкурсного фінансування екологічних інвестиційних проектів комерційних структур.

Основні висновки з даного дослідження наступні. В сучасних умовах, єдиним джерелом екологічних інвестицій є державний та місцеві бюджети, кошти яких обмежені з об'єктивних причин, що призводить до найсуттєвіших проблем в справі практичної реалізації інноваційно-інвестиційної моделі сталого розвитку в Україні. Звідси актуальним є залучення недержавних екологічних інвестицій. Кількісне зростання недержавних екологічних інвестицій є можливим як наслідок зростання відповідним чином усвідомлених екологічних потреб населення, що в свою чергу, відіб'ється у збільшенні екологічних споживацьких витрат та в розвитку екологічного підприємництва.

Література:

1. Гаврилишин Б., Вовк В. Небезпека «екологічної завіси» *Дзеркало тижня*. К., 2015. № 532. С.15.
2. Веклич О., Яхєєва Т. Облік природного капіталу як базового компонента економічного розвитку України. *Економіка України*. К., 2016. № 12. С. 75 – 77.
3. Веклич О., Ярош О. Екологічний фактор формування конкурентоспроможності національної економіки. *Економіка України*. К., 2017. № 1. С.65 – 72.